

Схвалено
педагогічною радою
протокол №_1_ від
30 серпня_2024р.

Затверджено
Директор ліцею
_____М.Й.Гринчук.

Освітня програма
базової середньої освіти
Ужгородського ліцею
імені В.С. Гренджі-Донського Ужгородської міської ради
Закарпатської області
(схвалено на засіданні педагогічної ради
30 серпня 2024 року, протокол № __1__)

**Освітня програма Ужгородського ліцею імені
В.С.Гренджі-Донського Ужгородської міської ради
Закарпатської області
для II ступеня**

Освітня програма II ступеня (базова середня освіта) Ужгородського ліцею імені В.С.Гренджі-Донського Ужгородської міської ради Закарпатської області розроблена на виконання Закону України «Про освіту», Державного стандарту базової середньої освіти (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898) для 5-7 класів; Державного стандарту 2 базової та повної загальної середньої освіти (затвердженого Постановою КМУ від 23 листопада 2011 року №1392) для 8-9 класів, на основі Типової освітньої програми, затвердженої наказом МОН України від 19.08.2024 р. № 235 (для 5-7 класів) зі змінами затвердженими наказом МОН від 09.08.2024 №1120 та Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №405(8-9 класи).

Освітня програма визначає:

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти в Ужгородському ліцеї імені В.С.Гренджі-Донського Ужгородської міської ради Закарпатської області.

- Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.***
- Перелік варіантів навчальних планів ;***
- Форми організації освітнього процесу;***
- Опис інструментарію оцінювання.***

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти в Ужгородському ліцеї імені В.С.Гренджі-Донського Ужгородської міської ради Закарпатської області.

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до 5 класу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання наказом директора створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів.

Зарахування до закладу у 5-9 класи здійснюється відповідно до наказу директора ліцею, що видається на підставі заяви одного з батьків дитини поданої особисто (з пред'явленням документа, що посвідчує особу заявника).

Оскільки до складу Ужгородського ліцею імені В.С.Гренджі-Донського входить початкова школа, то зарахування до 5 класу розпочинається після видання наказу про переведення до нього учнів 4 класу нашого закладу.

На вільні місця (у разі їх наявності) діти зараховуються у такому порядку:

- до початку навчального року – діти, які мають право на першочергове зарахування;
- впродовж навчального року – у порядку надходження заяв про зарахування.

Зарахування до 6-9 класів на вільні місця відбувається у порядку надходження заяв про зарахування.

Зарахування дитини з особливими освітніми потребами до інклюзивного класу (з його утворенням у разі відсутності) здійснюється на підставі доданого до заяви висновку про комплексну (чи повторну) психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини (чи витягу з протоколу засідання психолого-медико-педагогічної консультації).

Переведення здобувачів освіти на індивідуальну форму здобуття освіти може відбуватися протягом навчального року, але не пізніше ніж за 3 місяці до проведення річного оцінювання результатів навчання здобувачів чи державної підсумкової атестації (далі - атестація). Таке обмеження не застосовується для переведення на педагогічний патронаж.

Зарахування осіб до закладу освіти для здобуття освіти за індивідуальною формою може здійснюватися незалежно від наявності вільних місць у класі.

Зарахування (переведення) на індивідуальну форму здобуття освіти здійснюється зазвичай на навчальний рік.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін. Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9 класів складає 5285/5440 годин/навчальний рік.

- 5-х класів-1085 годин/навчальний рік,
- 6-х класів-1190 годин/навчальний рік,
- 7-х класів-1225годин/навчальний рік,
- 8-х класів-525/680 годин/навчальний рік,
- 9-х класів-1260 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані, який дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти в закладі. Навчальні плани складено:

- для 5-7-х класів** – за Типовою освітньою програмою, затвердженою наказом МОіН України від 19.02. 2021 р. № 235, таблиця 3 зі змінами затвердженими наказом МОН від 09.08.2024року №1120;
- для 8-9-х класів** – за Типовою освітньою програмою, затвердженою наказом МОіН України від 20.04.2018 № 405, таблиця 1;

Навчальний план основної школи передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети.

Для якісного формування ключових компетентностей окреслених у Державному стандарті, а саме «Спілкування державною мовою», «Спілкування іноземними мовами»,« Математична компетентність», предмети українська мова,

математика, англійська мова підсилено в різних класах за рахунок додаткових годин або перерозподілу годин інваріантної складової, не порушуючи гранично допустимого навантаження на учня. Розвиток інших компетентостей реалізовано, також через факультативи: «Шлях до зрілості», «Історія рідного краю», «Вирішуй конфлікти та будуй мир навколо себе», «Основи медіа грамотності».

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти" години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Варіативна складова, що не використана на підсилення інваріанту навчальних планів розподілена наступним чином:

5-ті класи:

Індивідуальні заняття та консультації:

- Англійська мова- по 0/1 годин у 5-А,Б,В,Г класах
- Українська мова - по 1 годині у 5-А,Б,В,Г класах
- Історія – по 1 годині у 5-А,Б,В,Г класах
 - Фізична культура –по 1 годині у 5-Б,В класах
 - Пізнаємо природу –по 0/1 годин у 5-А,Б,В,Г класах
 - Математика – по 1 год у 5-А,Г класах

6-ті класи:

Факультативи

- «Шлях до зрілості» – по 1 годині у 6-Б,В класах.

Індивідуальні заняття та консультації:

- Українська мова -1 година у 6-А,В класах;
- Музичне мистецтво- 1 година у 6-Б класі;
- Фізична культура – 1 година у 6-А,Б,В,Г класах
- Здоров'я, безпека та добробут- 6-Б,В та 2 год у 6-Г класі
- Образотворче мистецтво -1 година у 6-А класі
- Географія – 1 година у 6-А,Г класах.

7-мі класи:

Факультативи

- «Історія рідного краю»- по 1 годині у 7 –Б,В класах;

Індивідуальні заняття та консультації:

- Географія- по 1 година у 7-А класі;
- Математика - по 1 година у 7-А класі;
- Українська мова -1 година у 7-А,Б,В класах;
- Біологія -1 година у 7-В класі
- Хімія -1 година у 7-Б класі

8-мі класи :

Факультативи

- «Основи медіа грамотності» - 1 година у 8-Г класі;
- «Вирішуй конфлікти та будуй мир навколо себе»- по 1 годині у 8 –Б,В класах;

Індивідуальні заняття та консультації:

- Географія - по 1 годині у 8-Б класі;
- Математика- по 1 годині у 8-А,Г класах;
- Біологія- по 1 годині у 8-А класі;
 - Фізика - по 1 годині у 8-В класі

9-ті класи :**Факультативи**

- «Основи медіа грамотності»- 1 година у 9-Г класі;

Індивідуальні заняття та консультації:

- Українська мова- по 1 годині у 9-А класі та 0/1 годин у 9Д класі,
- Біологія - по 1годині у 9-Б класі.
- Хімія – по 1 годині у 9-В класі

У 5, 6 та 7 класах серед предметів інваріантної складової обрано міжгалузевий інтегрований курсу «STEM», метою якого є рання професійна орієнтація та розвиток уявлень про роль і значення STEM-освіти, STEM-професій та кар'єру в Україні; популяризація та пропедевтика природничої, математичної, інформатичної та технологічної освітніх галузей; розвиток науково-технічної творчості, та створенню умов для розвитку STEM – компетентностей, що визначені Концепцією розвитку природничо-математичної (STEM-освіти) через залучення їх до дослідження, мейкерства, освоєння нових технологій та проектну діяльність.

У 5-6-х класах викладається інтегрований курс «Вступ до історії України та громадянської освіти». У 7 класі предмет «Громадянська освіти» виокремлено та заплановано в II семестрі.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура", "Основи здоров'я", « Здоров'я, безпека та добробут» та інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту".

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами).

Навчальний план зорієнтований на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

Перелік освітніх галузей, 5-7 класи:

Мовно-літературна
Математична
Природнича

Соціальна і здоров'язбережувальна
Громадянська та історична галузь
Технологічна
Мистецька
Фізична культура

Перелік освітніх галузей, 8-9 класи

Мови і літератури
Суспільствознавство
Мистецтво
Математика
Природознавство
Технології
Здоров'я і фізична культура

Перелік варіантів навчальних планів (додається);

Додаток 1
до освітньої програми
базової освіти

Ужгородського ліцею імені В.С. Гренджі-Донського

Робочий навчальний план

для 5-х класів на 2024-2025 н. р.

Згідно наказу МОН України від 09.08.2024 1120 , додаток 3

Освітні галузі		Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах			
			5-А	5-Б	5-В	5-Г
Мовно-літературна		Українська мова	4	4	4	4
		Іноземна мова(англійська)	4/3+0/1	4/3+0/1	4/3+0/1	4/3+0/1
		Українська література	2/1	2/1	2/1	2/1
		Зарубіжна література	1	1	1	1
	Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1	1	1	1
	Мистецька	Мистецтво	1	1	1	1
	Математична	Математика	4+1	4+1	4+1	4+1
	Природнича	Пізнаємо природу	1/2	1/2	1/2	1/2
	Технологічна	Технології	1	1	1	1
	Інформатична	Інформатика	1	1	1	1
	Соціальна та здоров'язбережувальна	Здоров'я, безпека та добробут	1	1	1	1

		Етика	1/0	1/0	1/0	1/0
	Фізична культура	Фізична культура	3	3	3	3
	Міжгалузевий інтегрований курс	STEM	2/1	2/1	2/1	2/1
	Разом:		24+3+1/ 21+3+2	24+3+1/ 21+3+2	24+3+1/ 21+3+2	24+3+1/ 21+3+2
	Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами :		7/8	7/8	7/8	7/8
Індивідуальні години						
Історія			1	1	1	1
Фізична культура				1	1	
Англ.мова			0/1	0/1	0/1	0/1
Пізнаємо природу			0/1	0/1	0/1	0/1
Українська мова			1	1	1	1
Математика			1			1
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня			28	28	28	28
Всього (без урахування поділу класів на групи)			28+3	28+3	28+3	28+3

Іноземну мову та математику підсилено за рахунок передбачених на перерозподіл між освітніми компонентами. Введено міжгалузевий курс STEM (1,5год на тиждень)

Додаток 2
до освітньої програми
базової освіти

Ужгородського ліцею імені В.С. Гренджі-Донського

Робочий навчальний план для 6-х класів на 2024-2025 н. р.

Згідно наказу МОН України від 09.08.2024 р. №1120 , додаток 3

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах			
		6-А	6-Б	6-В	6-Г
Мовно-літературна	Українська мова	4	4	4	4
	Іноземна мова(англійська)	4/3+0/1	4/3+0/1	4/3+0/1	4/3+0/1
	Українська література	2/1	2/1	2/1	2/1
	Зарубіжна література	1	1	1	1
Громадянська та історична	Історія України. Всесвітня історія	2/1+0/1	2/1+0/1	2/1+0/1	2/1+0/1
Мистецька	Музичне мистецтво	0/1	0/1	0/1	0/1
	Образотворче мистецтво	1/0	1/0	1/0	1/0
Математична	Математика	4+1	4+1	4+1	4+1
Природнича	Пізнаємо природу	1+1/0	1+1/0	1+1/0	1+1/0
	Географія	1+1	1+1	1+1	1+1
Технологічна	Технології	1	1	1	1
Інформатична	Інформатика	1	1	1	1

	Соціальна та здоров'язбережувальна	Здоров'я, безпека та добробут	1	1	1	1
		Етика	0/1	0/1	0/1	0/1
	Фізична культура	Фізична культура	3	3	3	3
	Міжгалузовий інтегрований курс	STEM	1/2	1/2	1/2	1/2
	Разом:		24+3+3/ 23+3+4	24+3+3/ 23+3+4	24+3+3/ 23+3+4	24+3+3/ 23+3+4
	Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами:		9/10	9/10	9/10	9/10
Факультатив						
Шлях до зрілості				1	1	
Індивідуальні години						
Укр.мова			1		1	
Музичне мистецтво				1		
Фізична культура			1	1	1	1
Здоров'я, безпека та добробут				1	1	2
Образотворче мистецтво			1			
Географія			1			1
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня			31	31	31	31
Всього (без урахування поділу класів на групи)			31+3	31+3	31+3	31+3

Іноземну мову та історію України, математику, географію, пізнаємо природу підсилено за рахунок годин передбачених на перерозподіл між освітніми компонентами. Введено міжгалузовий курс STEM (1,5год на тиждень)

Додаток 3
до освітньої програми
базової освіти

Ужгородського ліцею імені В.С. Гренджі-Донського

Робочий навчальний план для 7-х класів на 2024-2025 н. р.

Згідно наказу МОН України від 09.08.2024 р. №1120 , додаток 3

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
		7-А	7-Б	7-В
Мовно-літературна	Українська мова	3	3	3
	Іноземна мова(англійська)	4/3	4/3	4/3
	Українська література	1/2	1/2	1/2
	Зарубіжна література	1	1	1
Громадянська та історична	Історія України.	1/0+0/1	1/0+0/1	1/0+0/1
	Всесвітня історія.	1/0+0/1	1/0+0/1	1/0+0/1
	Громадянська освіта	0/1	0/1	0/1
Мистецька	Музичне мистецтво	1/0	1/0	1/0
	Образотворче мистецтво	0/1	0/1	0/1
Математична	Алгебра	3/2+0/1	3/2+0/1	3/2+0/1

	Геометрія	1/2+1/0	1/2+1/0	1/2+1/0
Природнича	Біологія	2	2	2
	Географія	2	2	2
	Фізика	2	2	2
	Хімія	1	1	1
Технологічна	Технології	1	1	1
Інформатична	Інформатика	1	1	1
Соціальна та здоров'язбережувальна	Здоров'я, безпека та добробут	1	1	1
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3
Міжгалузовий інтегрований курс	STEM	2/1	2/1	2/1
Разом:		28+3+1/ 26+3+3	28+3+1/ 26+3+3	28+3+1/ 26+3+3
Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами::		6/7	6/7	6/7
Факультатив				
Історія рідного краю			1	1
Індивідуальні години				
Укр.мова		1	1	1
Математика		1		
Біологія				1
Географія		1		
Хімія			1	
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		32	32	32
Всього (без урахування поділу класів на групи)		32+3	32+3	32+3

історію України, всесвітню історію, алгебру, геометрію підсилено за рахунок годин передбачених на перерозподіл між освітніми компонентами Введено міжгалузовий курс STEM (1,5год на тиждень)

Додаток 4
до освітньої програми
базової освіти
Ужгородського ліцею імені
В.С. Гренджі-Донського

Робочий навчальний план для 8-х класів на 2024-2025 н.р.

Згідно наказу МОН України від 20.04.2018 р. № 405 , таблиця

1

	Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах			
			8-А	8-Б	8-В	8-Г
	Мови і літератури	Українська мова	3	3	3	3
		Українська література	2	2	2	2
		Іноземна мова	3+1	3+1	3+1	3+1

		(англійська)				
		Зарубіжна література	1	1	1	1
	Суспільство-знавство	Історія України	2/1	2/1	2/1	2/1
		Всесвітня історія	1	1	1	1
	Мистецтво*	Мистецтво	1	1	1	1
	Математика	Алгебра	3	3	3	3
		Геометрія	2	2	2	2
	Природо-знавство	Біологія	2	2	2	2
		Географія	2	2	2	2
		Фізика	2	2	2	2
		Хімія	2	2	2	2
	Технології	Трудове навчання	1	1	1	1
		Інформатика	1	1	1	1
	Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1
		Фізична культура	3	3	3	3
	Разом:		29+3+1/ 28+3+1	29+3+1/ 28+3+1	29+3+1/ 28+3+1	29+3+1/ 28+3+1
	Додатковий час на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації :		3	3	3	3
	Факультатив					
	Вирішуй конфлікти та будуй мир навколо себе			1	1	
	Основи медіаграмотності					1
	Індивідуальні заняття та консультації					
	Географія			1		
	Математика		1			1
	Біологія		1			
	Фізика				1	
	Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		32	32	32	32
	Всього (без урахування поділу класів на групи)		32+3/31+3	32+3/31+3	32+3/31+3	32+3/31+3

Українську мову підсилено на 1 год. за рахунок вивільненої 1 год.

інформатики

Алгебру підсилено за рахунок вивільнення годин зарубіжної літератури (1 год на тиждень)

Англійську мову підсилено за рахунок додаткових годин

Додаток 5
до освітньої програми
базової освіти
Ужгородського ліцею імені В.С.
Гренджі-Донського

Робочий навчальний план для 9-х класів на 2024-2025н. р.

Згідно наказу МОН України від 20.04.2018 р. № 405 ,таблиця 1,

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
		9-А	9-Б	9-В	9-Г	9-Д

Мови і літератури	Українська мова	3	3	3	3	3
	Українська література	2	2	2	2	2
	Іноземна мова (англійська)	3+0/1	3+0/1	3+0/1	3+0/1	3+0/1
	Зарубіжна література	2	2	2	2	1
Суспільствознавство	Історія України	2/1	2/1	2/1	2/1	2/1
	Всесвітня історія	1	1	1	1	1
	Основи правознавства	1	1	1	1	1
Мистецтво*	Мистецтво	1	1	1	1	1/0
Математика	Алгебра	2+1	2+1	2+1	2+1	3/4+2/1
	Геометрія	2	2	2	2	3
Природознавство	Біологія	2	2	2	2	2
	Географія	1/2+1/0	1/2+1/0	1/2+1/0	1/2+1/0	1/2+1/0
	Фізика	3	3	3	3	3
	Хімія	2	2	2	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1	1	1	1/0
	Інформатика	1	1	1	1	1
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	0/1
	Фізична культура	3	3	3	3	3
Разом:		30+3+2/ 30+3+2	30+3+ 2/ 30+3+ 2	30+3+2/ 30+3+2	30+3+2/ 30+3+2	30+3+3/ 30+3+2
Додатковий час на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації :		3	3	3	3	3
Факультатив						
Основи медіа грамотності					1	
<i>Індивідуальні заняття та консультації</i>						
Українська мова		1				0/1
Біологія			1			
Хімія				1		
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня		33	33	33	33	33
Всього фінансується (без урахування поділу класів на групи)		33+3	33+3	33+3	33+3	33+3

Українську мову підсилено за рахунок скорочення годин, передбачених на вивчення предмету «Інформатика» 1 год./тижд., у 9Д класі алгебру(+3год) – 1 годину за рахунок скорочення годин зарубіжної літератури, 2/1 години за рахунок додаткових годин., 0/1 виільнених годин з предмету Мистецтво Геометрію(+1год) у 9Д класі підсилено за рахунок вивільнення годин відведених на вивчення 0,5 год. основ здоров'я та 0,5 год. трудового навчання. Англійську мову(на 0/1), географію (на 1/0) та алгебру(на1год) підсилено за рахунок додаткових годин

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати педагог у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною мовою	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
2	Спілкування іноземними мовами	Уміння:здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування. Ставлення:критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб;

		ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов. Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задач; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.

		Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків,

		соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. В організації освітнього процесу широко застосовуються різні типи уроку:

- розвитку компетентностей;
- та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;

- комбінований урок.

Також можуть бути включені екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, брифінги, квести, інтерактивні уроки, інтегровані уроки, відео-уроки тощо. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Форми організації освітнього процесу:

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок. Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, квести, інтерактивні уроки, інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу. Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань). Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного

розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу. Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчителів визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Основними формами навчання в Ужгородському ліцеї імені В.С.Гренджі-Донського Ужгородської міської ради є:

-інституційна (очна),

-індивідуальна (екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж;

Очна форма здобуття освіти - це спосіб організації навчання здобувачів освіти, що передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі.

Екстернатна форма здобуття освіти (екстернат)

Екстернат може організовуватися для осіб, які:

1) із поважних причин (стан здоров'я, збройний конфлікт, проживання (перебування) за кордоном (для громадян України), на неконтрольованій території або на території населених пунктів на лінії зіткнення, території, на якій встановлено режим надзвичайної ситуації або режим надзвичайного стану тощо) не можуть відвідувати навчальні заняття в закладі освіти або не можуть пройти річне оцінювання;

2) не завершили здобуття певного рівня повної загальної середньої освіти в закладі освіти та/або не мають результатів річного оцінювання з окремих навчальних предметів та/або атестації;

3) є громадянами України, які здобували або здобувають повну загальну середню освіту за кордоном (в закладах освіти інших країн);

4) є іноземцями, особами без громадянства, які постійно проживають чи тимчасово перебувають в Україні, у тому числі біженцями, особами, яким надано тимчасовий чи додатковий захист в Україні, та особами, які звернулися із заявою про визнання біженцем або про надання додаткового чи тимчасового захисту, особами, які утримуються в пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства;

5) прискорено опанували або бажають прискорено опанувати зміст навчальних предметів одного або декількох класів (рівнів повної загальної середньої освіти);

6) самостійно опанували або бажають самостійно опанувати зміст окремих навчальних предметів за певний клас;

7) засуджені до довічного позбавлення волі;

8) є іноземцями і постійно проживають за кордоном, але бажають здобути освіту в приватних закладах освіти України.

Екстерном є особа (незалежно від віку), зарахована (переведена) на екстернат для:

- самостійного засвоєння освітньої програми протягом навчального року та проходження річного оцінювання та/або атестації;
- проходження лише річного оцінювання та/або атестації.

Для екстернів, що самостійно опановують освітню програму, обов'язково складається індивідуальний навчальний план.

У заяві про зарахування (переведення) на екстернат зазначається підстава. До заяви додається(ються) відповідний(і) документ(и), що підтверджує(ють) наявність такої підстави (крім підстав, зазначених у підпунктах 5, 6 пункту 1 цього розділу). Заяву про зарахування на екстернат може особисто подати неповнолітня особа, яка виїхала із неконтрольованої території або з населеного пункту на лінії зіткнення в супроводі родичів або будь-яких інших повнолітніх осіб, які не є її законними представниками. Особи, які проживають на неконтрольованій території або території населених пунктів на лінії зіткнення, території, на якій встановлено режим надзвичайної ситуації або режим надзвичайного стану, можуть подати скановану копію заяви будь-якими засобами зв'язку (факсом, електронною поштою тощо). Особи, зазначені у підпунктах 2, 6 пункту 1 цього розділу, зазначають у заяві навчальні предмети, з яких необхідно пройти річне оцінювання та/або атестацію екстерном.

Зарахування особи, яка не має документів (копій документів), що підтверджують наявність попередньо здобутого рівня освіти або результатів оцінювання, здійснюється після оцінювання її результатів навчання за певний клас (рівень повної загальної середньої освіти). Оцінювання проводить заклад освіти на підставі заяви (за формою згідно з додатком 1 до цього Положення про індивідуальну форму) особи, яка подавала заяву про зарахування (переведення) на екстернат.

Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів. Протокол оцінювання результатів навчання складається за формою згідно з додатком 2 до цього Положення (далі - протокол оцінювання).

Для осіб, які бажають самостійно опанувати зміст окремих навчальних предметів (відповідно до підпункту 6 пункту 1 цього розділу), екстернат може організовуватися в поєднанні з однією з інституційних форм, сімейною (домашньою) формою, педагогічним патронажем. Таке поєднання здійснюється без переведення здобувача освіти на екстернат, на підставі особистої заяви повнолітнього здобувача освіти або одного з батьків, інших законних представників (за формою згідно з додатком 3 до цього Положення).

У такому випадку проведення річного оцінювання з навчальних предметів, які опановувалися за екстернатом, здійснюється в порядку, визначеному пунктом 4 цього розділу.

Екстерни складають річне оцінювання та атестацію. Річне оцінювання проводиться з усіх навчальних предметів, обов'язкових для вивчення відповідно до освітньої програми. Результати річного оцінювання оформлюються протоколом

оцінювання. Оцінювання проводиться, як правило, до закінчення навчального року.

Для екстернів, які здобували або здобувають повну загальну середню освіту за кордоном, а також для осіб, які проживали чи проживають на неконтрольованій території або на території населених пунктів на лінії зіткнення, території, на якій встановлено режим надзвичайної ситуації або режим надзвичайного стану, оцінювання може проводитися протягом усього навчального року.

Протягом одного навчального року екстерн може пройти оцінювання за один або кілька класів у межах одного або декількох рівнів повної загальної середньої освіти. Екстерни, які здобували або здобувають повну загальну середню освіту за кордоном, для отримання відповідних документів про освіту проходять річне оцінювання та атестацію відповідно до законодавства. Екстерни, які проживають або проживали на неконтрольованій території або території населених пунктів на лінії зіткнення, можуть одночасно пройти атестацію за рівні базової та профільної середньої освіти. У такому випадку оцінювання здійснюється у такий спосіб:

за рівень базової середньої освіти результати річного оцінювання визначаються відповідно до освітньої декларації та зазначаються у додатку до відповідного документа про освіту як результати атестації з відповідних навчальних предметів (освітня декларація заповнюється екстерном за формою згідно з додатком 4 до Положення про індивідуальну форму навчання без зазначення навчальних предметів «Українська мова», «Українська література», «Історія України», «Географія», «Основи правознавства», «Захист України»);

Сімейна (домашня) форма здобуття освіти

Сімейна (домашня) форма може бути організована для осіб, батьки, інші законні представники яких виявили бажання організовувати освітній процес самостійно з урахуванням здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду своїх дітей, для забезпечення їх індивідуального темпу засвоєння освітньої програми. Обов'язково (при поданні заяви) зараховуються на сімейну форму навчання діти, що проживають на території обслуговування закладу. Для запобігання порушень прав дітей та забезпечення виконання обов'язків батьків, інших законних представників заклад освіти інформує відповідну службу у справах дітей про зарахування (переведення) здобувачів освіти на сімейну (домашню) форму. Для спостереження за навчальним поступом здобувачів освіти батьки, інші законні представники можуть використовувати портфоліо, в якому фіксуються результати навчання. Здобувачі освіти за сімейною (домашньою) формою проходять підсумкове (семестрове та річне, що здійснюється за результатами семестрового) оцінювання, а також атестацію.

Педагогічний патронаж

Педагогічний патронаж може бути організовано для:

- осіб, які перебувають на стаціонарному лікуванні в закладах охорони здоров'я або яким надається реабілітаційна допомога у стаціонарних умовах (якщо такі особи не можуть відвідувати навчальні заняття у класах, створених безпосередньо за місцем лікування або надання реабілітаційної допомоги);

- осіб, які за станом здоров'я не можуть здобувати повну загальну середню освіту за денною формою (відповідно до висновку лікарсько-консультаційної комісії закладу охорони здоров'я або медичного висновку про стан здоров'я дитини за формою, затвердженою Міністерством охорони здоров'я України);
- осіб, взятих під варту або засуджених до позбавлення волі на певний строк, для яких організовується здобуття освіти відповідно до законодавства (у разі якщо кількість здобувачів освіти не дозволяє утворити клас);
- дітей-біженців, дітей, чиї батьки, інші законні представники звернулися із заявами про визнання біженцями або особами, які потребують захисту, дітей іноземців та осіб без громадянства, які утримуються в пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства.

Педагогічний патронаж організовується для осіб віком до 18 років (за винятком випадків, коли тривалість здобуття освіти осіб з особливими освітніми потребами було подовжено відповідно до законодавства).

Педагогічний патронаж передбачає: надання освітніх послуг відповідно до потреб дитини та у формі, яка найбільш відповідає стану дитини та її індивідуальним можливостям; можливість здобувача освіти періодично долучатися до учнівського колективу з метою соціалізації (у межах загальношкільних освітніх заходів); взаємодію педагогічних працівників із закладами охорони здоров'я, закладами соціального захисту дітей, інклюзивно-ресурсними центрами; контроль керівника закладу освіти за виконанням освітньої програми, яку опановує здобувач освіти.

Для зарахування (переведення) на педагогічний патронаж осіб до заяви додається документ, що підтверджує відповідні обставини.

Організацію педагогічного патронажу здійснюють педагогічні працівники закладу освіти.

За бажанням здобувача освіти та одного з батьків, інших законних представників (з відповідним зазначенням в індивідуальному навчальному плані) навчальні заняття, консультації, оцінювання можуть проводитися: за місцем проживання здобувача освіти або в закладі освіти; індивідуально або для групи здобувачів освіти.

Здобувачі освіти проходять формувальне, поточне, підсумкове (тематичне, семестрове та річне, що здійснюється за результатами семестрового) оцінювання, а також атестацію відповідно до законодавства.

Навчальні плани для індивідуальної форми навчання (педагогічний патронаж) складаються на основі типових навчальних планів. Індивідуальні навчальні програми та індивідуальні навчальні плани для учнів розробляються педагогічними працівниками за участю одного з батьків (законних представників) відповідно до можливостей дитини і з урахуванням витягу з протоколу засідання психолого-медико-педагогічної консультації (для дітей з ООП). Відповідно до наказу МОіН України №955 від 10.07.2019 року кількість навчальних годин для організації індивідуальної форми навчання учнів (патронаж) визначається відповідно до кількості предметів інваріантної частини навчального плану за

умови виконання вимог Державних стандартів загальної середньої освіти і становить для 5-9 класи – 14 годин на тиждень на здобувача освіти.

Освітній процес у класах з інклюзивним навчанням (при відкритті таких класів) здійснюється відповідно до навчального плану школи, складеного на основі типових навчальних планів та програм, рекомендованими МОН для закладів загальної середньої освіти. Відповідно до особливостей інтелектуального розвитку учня може розроблятися індивідуальний навчальний план та індивідуальна навчальна програма (***Постанова КМУ № 872 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах»***, [Наказ МОН України від 08.06.2018р. №609 "Про затвердження примірнього положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в ЗЗСО та ЗДО»](#)).

Для забезпечення індивідуальної форми здобуття освіти можуть використовуватися технології дистанційного навчання відповідно до [Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти](#), затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08 вересня 2020 року № 1115, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28 вересня 2020 року за № 941/35224.

Оцінювання результатів навчання учнів та їх атестація

Кожен учень має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та добросовісне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття ним освіти. Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне, поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання, державна підсумкова атестація (9 клас).

Формувальне, поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів на предмет їх відповідності вимогам навчальної програми, вибір форм, змісту та способу оцінювання здійснюють педагогічні працівники закладу освіти.

Підсумкове оцінювання результатів навчання учнів за сімейною (домашньою) формою здійснюється не менше двох разів на рік.

Оцінювання в закладі здійснюватися за системою оцінювання, визначеною законодавством.

Річне оцінювання та державна підсумкова атестація здійснюються за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються у таблиці, що видається учневі щороку у разі переведення його на наступний рік навчання, чи свідоцтві про здобуття базової середньої освіти після закінчення 9 класу. Також учням 5-7 класів видається свідоцтво досягнень.

Оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам державних стандартів здійснюється шляхом державної підсумкової атестації.

Кожен учень має пройти державну підсумкову атестацію за базовий рівень загальної середньої освіти з державної мови, математики та інших предметів, визначених педагогічною радою закладу. Крім випадків визначених законодавством..

У разі відсутності результатів річного оцінювання та/або державної підсумкової атестації після завершення навчання за освітньою програмою закладу освіти учень має право до початку нового навчального року пройти річне оцінювання та/або державну підсумкову атестацію. У разі повторного непроходження річного оцінювання та/або державної підсумкової атестації педагогічна рада відповідного закладу освіти спільно з батьками учня до початку нового навчального року вирішує питання про визначення форми та умов подальшого здобуття таким учнем базової середньої освіти.

У разі вибуття учня із закладу освіти (виїзд за кордон, надання соціальної відпустки, тощо) оцінювання результатів навчання такого учня може проводитися достроково.

Оцінювання результатів навчання учня з особливими освітніми потребами в закладах освіти здійснюється згідно із загальними критеріями оцінювання та з урахуванням індивідуального навчального плану (за наявності).

Для учнів 5-х класів (НУШ) встановлено адаптаційний період- вересень, протягом якого відсутнє оцінювання.